

עין משפט
נר מצוה

ח:

נוכל לומר דוכן בגומא היינו כלומר אפי' (א) גבוה ט' הוי רה"ר דמכתפין צה ע"י הדחק וכ"ש פחות מתשעה דיותר נוח להשתמש צה וכן משמע בסמוך דקאמר אצרייתא^א דמייתי מאי לאו וכן בגומא אסיפא^ב משמע דכל פחות מי' מטלטלין ^א כמו בקופה: ואי אשמועינן בימות הגשמים ב'ו'. צלריכותא חדא סגי' דאי תנא חדא זימנא רקק הוה מוקמינא ליה בדדמי ליה להכי תנא תרי זימני רקק אלף: כיון דמשכחת לריכותא^ד עזיז כאליו תנא צצרייתא צהדיא רקק צימות החמה ורקק צימות הגשמים: **לא** מיחייב עד דעקר פ' במקומו. תימה מאי קמ"ל פשיטא דלא מיחייב כיון דלא עקרה^ה ועוד מה שיך הכא הך מילתא וי"ל דקמ"ל דאע"ג דדרך להוליסם בענין זה שאינ קלין לנושאן והוי כמו עומד לכתף (ו) דאמרי' לעיל (דף ה:) דחייב אפי"ה פטור ומשום דלעיל איירי צימוף עמוד ט' צרה"ר ורצים מכתפים עליו נקט ליה הכא דוקא רמא חקפיה דכשהניח ראשו האחד חוץ ל' אמות עדיין ראשו השני מונח בתוך ד' וכשחזר ומשליך ראשו [בצ'] חוץ ל' אמות עדיין אינו מתחייב דהוי כמגדר החפץ עד שהוליא ראש החפץ חוץ ל' אמות והניחו דלע"פ שחזר ומשכו לחוץ פטור שלא נעשית המלאכה צצת אחת אבל אם מגדר יוצא דקני צצת אחת עד חוץ ל' אמות או מרה"י לרה"ר חייב כדאמרין (לקמן התלמוד דף בגובג כיס צצצת היה מגדר ויו"א פטור משום^ז דאסור שנת ואיסור גניבה צאין כאחד ואומר ר"י דאס מוגלגל^ח חצית ד' אמות צרה"ר או מרה"י לרה"ר חייב דהוי כמו מגדר דאינו נח כלל אבל מוגלגל תיבה שהיא מרובעת פטור דהוי כמו רמא חקפיה דא"ש שלא תהא נחה קנת^ט:

ל'יבא תהוי תיובתא דרבא ב'ו'. פרש"י (א) אע"פ שהעצירו למעלה מי' דהוי מקום פטור ולא נהירא דא"כ ה"ל למיפקר מרבנן^י דאמרי' (לעיל דף ה:) המוליא מתנות לפלטיא דרך סטיו חייב ומאי פריך נמי לימא תהוי תיובתא דרבא לימא הא רבנן קיימי כוותיה ועוד דזהמולא תפילין (עירובין דף כז:) תנן עומד אחד אל הוליא חייב טטא"ת לימא מקייע ליה לרבא דאמר רבא המעציר כו' ולפי' הקו' מה ענין זה לזה^{יא} לך נראה כפי' ר"ס דמפ' שהעצירו דרך עליו שהעצירו ^א לפניו נגד גופו^{יב} דה"ל כיון שהגיע כנגדו הוי כמונח ונמלא שלא העציר ד' אמות יחד^{יג} ומשני תהם לא נח דאין זה הנחה ^א [דרך עלמאן^{יד}: אע"ג

בו א מיי פ"ו מהלכות עירובין הל' ט סנה עשין דרבנן א' טוש"ע א"ח ס' מטו פט"ק צ: בו ב מיי פ"ד מהל' שבת הלכה י טוש"ע א"ח ס' זו ספיק כב ותי שמד:

בוח ג מיי פ"ד מהל' שבת הלכה כד: בוח ד מיי פ"ד מהל' שבת הלכה יא: ג ה מיי פ"ד מהלכות שבת הלכה ז סנה לאין סה טוש"ע א"ח ס' שמה ספיק ט:

גא ר מיי שם הל' טו: גב ז מיי פ"ב מהל' שבת הלכה ד:

לעזי רש"י

גרודיא"ל [גרבי"ל"א]. חצף.

מוסף רש"י

לא גזרו עליו בין השמשות. דכיון דבין השמשות פסקא הוא ושות דרבנן הוא לא גזרו (עירובין ב:). וכמה הוא רקק מים. כמה עומק דמיא אחי רה"ר הוא ולא נעשה כרמליט (קטן ק:). הילוך על ידי הדחק שמה הילוך. מה למימלא דאי און געלין להן בו פטור ופי געלין להן בו חייב, חייב דלית' ע"י הדחק הוא, וחד לאשפענין דוקא שעת' ע"י הדחק שמה הילוך, אבל תשמיש לרצים ע"י הדחק כגון גומא תשעה צרה"ר, אע"ג דתוה לאטעיז ציה סומא וסודא לא הוי השמש למיחוי שהוא גומא רה"ר, עומד ט' שהרצים מתפנין עליו דלמירן דהוי רה"ר (קטן ק:). מקום שאין בו ד' על ד' טפחים, רחוב ועומד בין רה"י לרה"י ויש לו היכ כגון גזרה מן הארץ ג' ואליו היה רחוב ד' היה נקרא רשות לעלמא והוי כרמליט ואסור להאן וללאן, אבל עשוי נקרא מקום פטור ומותר להאן וללאן לכסף עליו משא שלחן (עירובין נז:). האילו וליכא מקום מתנות לאו רשות צלפסי נעשית הוא ונעיל להכא והכא (נח) ובבלבד שלא יחליפו, דלא לימרו דקא מעיל מרשות הרצים לרשות היחיד ואחי למשרי אולא צצצת (נח) ודרבנן היל' דלעיל חיונא ליכא דבענין עקירה מרשות ו' והנחה לרשות ו', והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור, ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה (נח נז:).

מוסף תוספות

א. דקופה.
ב. דקנין פחות מכן.
ג. רש"י.
ד. אורחא דגמרא.
ה. מוס' מלין לו:
ו. בתרווייהו.
ז. מוס' מלין לו:
ח. ראשו האחד ממקומו לעולם.
ט. מוס' הלא"ש.
י. דרמא דקופיה.
יא. מוס' הלא"ש.
יב. דלא הריא הנחה כיון דאורחיה הכי.
יג. מוס' הלא"ש.
יד. גניבה ותייב משום שבת.
טו. מוס' הלא"ש.
טז. דבר עובל כגון.
יז. מוס' הלא"ש.
יח. והניחו.
יט. מוס' הלא"ש.
כ. א' [דבןבשוקר] וזית אחד עדיין השני מונח במקומו, וכן

כשמגביה השלישי הרביעי עומד במקומו.
מנדי סומן ר"כ.
ל. ב. דבן עזאי.
מוס' הלא"ש.
י. א. הא לא איירי מתני' בלמעלה מעשרה.
מוס' הלא"ש.
יד. היינו מימינו לשמאלו.
מוס' עירובין כז.
טז. והשוא אתי שפיר דההיא דעומר אדם על האיסקופה וכו' איירי שעומר במקום אחד ואינו זו ממקומו ומעביר מכאן לכאן דרך גופו ואיירי כגון שמשלים ארבע ע"י זריקה, ולהכי לא מייתי אלא מדרב אע"ג דידע דבריייתא דבן עזאי.
מוס' עירובין כז.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

נוכל לומר דוכן בגומא היינו כלומר אפי' (א) גבוה ט' הוי רה"ר דמכתפין צה ע"י הדחק וכ"ש פחות מתשעה דיותר נוח להשתמש צה וכן משמע בסמוך דקאמר אצרייתא^א דמייתי מאי לאו וכן בגומא אסיפא^ב משמע דכל פחות מי' מטלטלין ^א כמו בקופה: ואי אשמועינן בימות הגשמים ב'ו'. צלריכותא חדא סגי' דאי תנא חדא זימנא רקק הוה מוקמינא ליה בדדמי ליה להכי תנא תרי זימני רקק אלף: כיון דמשכחת לריכותא^ד עזיז כאליו תנא צצרייתא צהדיא רקק צימות החמה ורקק צימות הגשמים: **לא** מיחייב עד דעקר פ' במקומו. תימה מאי קמ"ל פשיטא דלא מיחייב כיון דלא עקרה^ה ועוד מה שיך הכא הך מילתא וי"ל דקמ"ל דאע"ג דדרך להוליסם בענין זה שאינ קלין לנושאן והוי כמו עומד לכתף (ו) דאמרי' לעיל (דף ה:) דחייב אפי"ה פטור ומשום דלעיל איירי צימוף עמוד ט' צרה"ר ורצים מכתפים עליו נקט ליה הכא דוקא רמא חקפיה דכשהניח ראשו האחד חוץ ל' אמות עדיין ראשו השני מונח בתוך ד' וכשחזר ומשליך ראשו [בצ'] חוץ ל' אמות עדיין אינו מתחייב דהוי כמגדר החפץ עד שהוליא ראש החפץ חוץ ל' אמות והניחו דלע"פ שחזר ומשכו לחוץ פטור שלא נעשית המלאכה צצת אחת אבל אם מגדר יוצא דקני צצת אחת עד חוץ ל' אמות או מרה"י לרה"ר חייב כדאמרין (לקמן התלמוד דף בגובג כיס צצצת היה מגדר ויו"א פטור משום^ז דאסור שנת ואיסור גניבה צאין כאחד ואומר ר"י דאס מוגלגל^ח חצית ד' אמות צרה"ר או מרה"י לרה"ר חייב דהוי כמו מגדר דאינו נח כלל אבל מוגלגל תיבה שהיא מרובעת פטור דהוי כמו רמא חקפיה דא"ש שלא תהא נחה קנת^ט:

נ**תכוון לשבות** ברה"ר והניח עירובו בבור למעלה מי' טפחים עירובו עירוב למטה מי' טפחים אין עירובו עירוב היכי דמי אילימא בבור דאית ביה עשרה ולמעלה דדלאי ואותביה ולמטה דתתאי ואותביה מה לי למעלה ומה לי למטה הוא במקום אחד ועירובו במקום אחד הוא אלא לאו בבור דלית ביה עשרה וקתני עירובו עירוב אלמא תשמיש על ידי הדחק שמה תשמיש זמנין משני ליה הוא ועירובו בכרמלית ואמאי קרי לה רה"ר לפי שאינה רשות היחיד וזמנין משני ליה אהוא ברה"ר ועירובו בכרמלית ורבי היא ^אדאמר בכל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ולא תיבא דחויי קא מדרחינא לך אלא דוקא קאמינא לך ^בדרתנן יאם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכה ד' אמות חייב וכמה הוא רקק מים פחות מי' טפחים ורקק מים שורה"ר מהלכת בו הזורק לתוכו ד' אמות חייב בשלמא רקק רקק תרי זימני חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכא דאי אשמעינן בימות החמה לא צריכא אלא הילוך תרי זימני למה לי אלא לאו ש"מ הילוך על ידי הדחק שמה הילוך תשמיש על ידי הדחק לא שמה תשמיש ש"מ אמר רב יהודה י האי זירוא דקני רמא ווקפיה רמא ווקפיה לא מיחייב עד דעקר ליה אמר מר ^אאדם עומד על האסקופה נוטל מבעה"ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לו האי אסקופה מאי אילימא א אסקופת רה"ר נוטל מבעל הבית הא מפיק מרה"י לרה"ר ואלא אסקופת רה"י נוטל מן העני הא קא מעייל מרה"ר לרה"י אלא אסקופת כרמלית נוטל ונותן לבתחילה סוף סוף איסורא מיהא איתא הלא אסקופה מקום פטור בעלמא הוא כגון דלית ביה ד' על ד' וכי הא ^אדכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו אמר מר ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני מעני ונותן לבעל הבית ואם נטר ונתן שלשתן פטורין ליבא תיהוי תיובתא דרבא אדאמר רבא והמעביר חפץ מתחילת ד' לסוף ד' ברשות הרבים אע"פ שהעבירו דרך

נ**כתיב לשום צרה"ר**. המערב עירובי תחומין עירובו קונה לו שציתמו שם שיוכל לילך משם לכל רוח אלפים כאילו שבת שם ואריך שימכוון לקנות שציתמו צמקום שיכול לאכול שם עירובו אם היה רוצה לאכולו שמחוץ כן מועיל לו עירובו לקנות שציתה דמקום פיתא גורס^א דהתם שיך איניש ואע"פ שהוא בתוך העיר כשקדש היום: **למעלה מי' טפחים עירובו עירוב**. קס"ד יכול לטלו צצצת: אי נימא צצור דאים ציה י'. עמוק: ומאי למעלה דדלאי ואופציה. שהגציהו והניחו למעלה מי' מקרקעיתו של צור: ומאי למטה דסתאי ואופציה. שהשפילו והניחו למטה מי' התחתונים. אמאי עירובו עירוב הרי הצור רה"י הוא משפת אוגנו ולמטה וכל שמונח בו צרה"י הוא מונח וכיון דנתכוין סתתא שציתמו צרה"ר ולא הניח עירובו על שפת הצור נמלא הוא צמקום אחד ועירובו צמקום אחד ואינו יכול להוציאו מרה"י לרה"ר לאוכלו: אלא לאו. האי למעלה מי' דקתני צצור דלית ציה י' וה"ק אם קרקעיתו של צור למטה מי' דהוי הצור חללו י' והוי רה"י אין עירובו עירוב כל מקום שהונח שם ואם קרקעיתו של צור למעלה מי' דה"ל חללו פחות מעשרה עירובו עירוב ולא חשיב ליה כמנוח בכרמלית אלמא תשמיש לרצים חשיב ליה: הוא ועירובו בכרמליט. כגון שהיה צור זה צצקעט ומתכוון לשבות על שפתו וצור נמי כיון דלא עמוק י' כרמלית הוא: ואמאי קרי ליה. נתכוון לשבות צרה"ר: לפי שאינה רה"י. דאילו הואי האי צור כחצר אפילו עמוק י' עירובו עירוב: וזמנין משני ליה.

רה"ר דוקא קתני וצור שהוא פחות מי' כרמלית הואי כדאמרין דלא שמה תשמיש. ודקשיא לך היכי מלי מפיק ליה על כרחין קניית עירוב צין השמשות איתא כשקדש היום והוא ספק יוס ספק לילה: ור' היא דאמר. בעירובין (דף לז:) דצצות שגזרו חכמים צא"סווי שצת לא גזרו עליה אלא צצצת ודאי ולא צין השמשות הלכך מכרמלית לרשות הרצים צצות בעלמא הוא וצין השמשות ראוי לטלו משם ולאכולו לפיכך קנה עירוב: ולא דחויי קא מרחינא לך אלא דוקא קאמינא לך. דלא שמה תשמיש לרצים: רקק. גרוויאל^א ומיס לפני עליו: ורשות הרצים מהלכת צו. שעוצרין צאותו רקק כרגליה: פחות מי'. שאין המיס עמוקים י': חייב. שהוא כרשות הרצים גמורה: אלא היטור פרי זימני למה לי. לימני צסיפא ורקק מיס שצרה"ר הזורק לתוכו חייב רה"ר מהלכת צו לאשמועינן דבעינן שיהא צורך לרצים למה לי הא מרישא שמעינן ליה אלא להכי רציס רציס תשמיש לא חשיב רשות אלא צצצת ודאי ולא צין השמשות הלכך מותר לבני רה"ר ורבנן קתני רמא ווקפה, כגון שהיהוה מולתת יע"ג הקרקע) והגביה הקצה האחת והאחרת מונחת ע"ג קרקע, והעמידה והשליכה אבילת קנים רמא ווקפה, כגון שהיהוה מולתת יע"ג והגביה הקצה האחת והאחרת מונחת ע"ג קרקע, והעמידה והשליכה אבילת כל היום לא נתחייב, שהרי לא הגביהה כלל ואינו חייב עד דעקר ומנח, הלכה היא. הוא דא"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משא זה לזה, ועל זה הדרך העמידנו זו דבריייתא דתניא אדם עומד על האסקופה נוטל מבעל הבית ונותן לו, נוטל מן העני ונותן לו, ובלבד שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני ולא מן העני ויתן לבעל הבית, כגון זה הוא שא"ר יוחנן שלא יחליפו. ולא יטול מבעל הבית ויתן לעני כו', ואם נטל מבעה"ב ונתן לעני או מן העני נתן לחב"ב פטור. ואמרין נימא תהוי תיובתא דרבא.

מסורת הש"ס

א) עירובין לג: לז: לה.
נפח: (ג) לקמן ק: א) (לעיל ו:).
ד) עירובין ט. עז. פה: א).
ה) עירובין מז. ע"ש נט. ע"ש.
ו) עירובין עג: י:).
ז) כמו בקופה מויה האו וכן דקיימים ביה לפ"ו לאו דוקא לז"ל רש"י.
ח) וע"ש מוס' מלין לו: ד"ה ואי אשמעינן מוס' סנהדרין פג: ד"ה וטבול יוס ומוס' וצחוס ח. ד"ה הג"ה וכו' וקל"ע במוס' יצמות כה. ד"ה ואי אשמעינן.
ט) לפניו מימינו לשמאלו נגד גופו כ"ל רש"י.
י) רש"י.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אמר לו וכו' כלומר אפי' בגזר ט' הוי רה"ר דמשחמשיה צה על ידי הדחק:
ב) ד"ה לא וכו' כמו עומד לכתף תוך ד' אמות דלמרי' לעיל:
ג) ד"ה לימא וכו' פירש"י י"ב ע"י פקח המולא תפילין דף זל מוס' ד"ה והאלמנ:

תוס' ישנים

א) הוה מלי לממר דע"כ אסקופה מקום פטור הוא דהא אמרי לא מני מקום פטור ומיחוי השתא נמי לא פי' צצצות ג' ואיני רחבה מקום פטור ושתא מרישא שפענין ליה עמוד גבוה י' ורחב ד' דהוי רה"י אבל אין רחב ד' הוי מקום פטור:

רב נסים גאון

זמנין משני ליה [הוא] ברה"ר ועירובו בכרמלית ור' היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ועיקר דבריו ד' רבי כברייתא בסמ' עירובין בפרק בכל מערבין (דף נז:), דתניא נתנו באילן למעלה מי' טפחים אין עירובו עירוב.

רבינו הגנאל

ואסיקנא הילוך ע"י הדחק שמה הילוך. תשמיש ע"י הדחק לאו שמה תשמיש כרבא. והא דאמר רב יהודה יוצא דקני, פי' בחילת קנים רמא ווקפה, כגון שהיהוה מולתת יע"ג הקרקע) והגביה הקצה האחת והאחרת מונחת ע"ג קרקע, והעמידה והשליכה אבילת כל היום לא נתחייב, שהרי לא הגביהה כלל ואינו חייב עד דעקר ומנח, הלכה היא. הוא דא"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משא זה לזה, ועל זה הדרך העמידנו זו דבריייתא דתניא אדם עומד על האסקופה נוטל מבעל הבית ונותן לו, נוטל מן העני ונותן לו, ובלבד שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני ולא מן העני ויתן לבעל הבית, כגון זה הוא שא"ר יוחנן שלא יחליפו. ולא יטול מבעל הבית ויתן לעני כו', ואם נטל מבעה"ב ונתן לעני או מן העני נתן לחב"ב פטור. ואמרין נימא תהוי תיובתא דרבא.